

Україні їх застосування обмежене через виникнення складностей, пов'язаних з якісною статистичною інформацією.

Викликає інтерес і фінансове моделювання, яке також глибоко досліджене зарубіжними науковцями. Одним з його напрямків є моделювання фінансової звітності та фінансових показників, дозволяючим використовувати результати моделювання не лише для цілей управління, а й для контролю.

Для прийняття ефективних управлінських рішень та дієвого фінансово-економічного контролю доцільно використовувати не лише спеціальні методи і інструменти, а й моделі прийняття управлінських рішень. Враховуючи потреби контролю за діяльністю підприємств варто акцентувати увагу на моделях, які враховують ризики (метод незворотніх витрат) та є важливим етапом визначення майбутньої стратегії підприємства.

Література

1. Івахненко С.В., Мелих О.В. Фінансовий контролінг та інформаційні технології / С.В. Івахненко, О.В. Мелих. – К. : Знання, 2009, – 319 с.
2. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи : навч. вид. / С.В. Івахненко. – Ж. : АСА, 2001. –416 с.
3. Финансовое моделирование и принятие решения //consulting.ru/main/ias/texts/m6/064_acca.html.

УДК 657

Денчук П.Н.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

КАТЕГОРІЯ СУТТЄВІСТЬ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ДО МСФЗ

Категорія суттєвості органічно увійшла у вітчизняний облік разом з поняттям «облікової політики», яка визначає ймовірний і оціночний характер бухгалтерської інформації та вимагає визначення «допустимої похибки», іншими словами суттєвості. Або, кажучи інакше, межі помилки бухгалтерської звітності, починаючи з якої кваліфікований користувач з великим ступенем вірогідності перестане, на її основі, робити правильні висновки.

Суттєвість по праву можна визначити «наріжним каменем» або центральною категорією облікової політики і професійного судження. Не визнана ані допусками, ані вимогами, вона зачіпає кожний факт господарського життя, відображення або представлення якого потребує прийняття рішення зі

стратегії і тактики обліку. Якщо принципи-допуски та принципи-вимоги накладають на облікову політику різні обмеження, визначаючи межі її застосування, то від суттєвості, навпаки, безпосередньо залежить вибір оптимального варіанту з множини альтернатив.

Початково суттєвість розглядалась стосовно до об'єкта бухгалтерського спостереження (рис. 1) з врахуванням, як його вартості, так і часу функціонування (терміном корисного використання). Вартісна межа встановлюється у визначеній законодавством сумі (наприклад для поділу засобів праці на основні та малоцінні вартісна межа становить 6000 грн. без врахування податку на додану вартість) або у відсотках до статей бухгалтерської звітності (наприклад, згідно ст. 2.20 «Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства» [1]). Тимчасово межа, як правило, визначається фінансовим роком (операційним циклом або 12 місяцями).

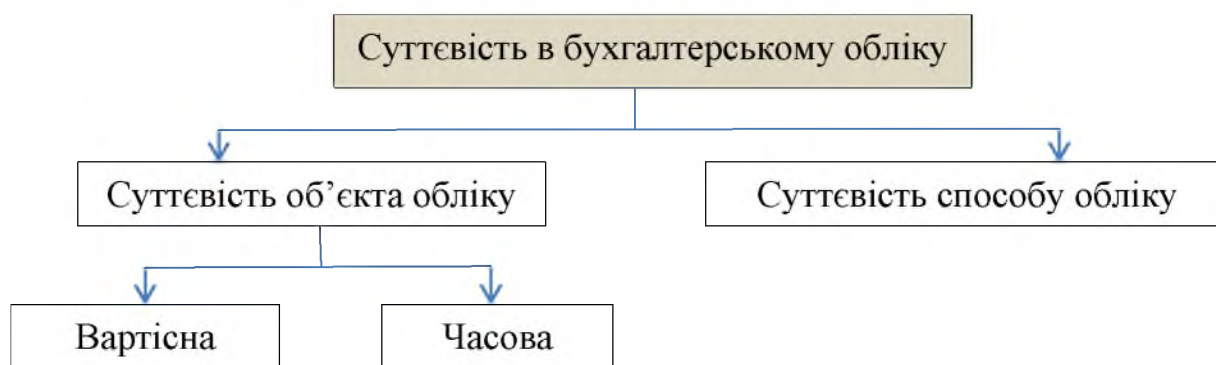

Рис. 1. Класифікація суттєвості

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) визначають «суттєвість для виконання аудиторських процедур (Performance materiality) – сума або суми, визначені аудитором на рівні, нижчому від суттєвості для фінансової звітності в цілому, для того, щоб знизити до прийнятно низького рівня ймовірність того, що сукупність не виправлених і не виявлених викривлень перевищить розмір суттєвості для фінансової звітності в цілому» [2, с. 346].

Вивчення положень МСА дозволяє зробити висновок, що при проведенні аудиту, можна диференціювати вартісні показники суттєвості за видами статей фінансової звітності: менший рівень суттєвості відповідає точно визначеним статтям, більший – оціночним.

Наступним кроком є визнання того факту, що суттєвими або несуттєвими можуть бути не тільки об'єкти обліку, але і способи його ведення, тобто використовувані підприємством методичні прийоми формування фінансової звітності. На наш погляд, суттєвими необхідно визначити способи ведення бухгалтерського обліку, без знань про застосування яких зацікавленими

користувачами бухгалтерської звітності, неможлива достовірна оцінка фінансового стану, руху грошових коштів або фінансових результатів діяльності.

В кінцевому підсумку, вирішальним фактором в розумінні поняття суттєвості є визнання факту наявності не тільки кількісної, але і якісної сторони, в основі якої – професійне судження облікового працівника або аудитора. Саме такий підхід використано в затверджених наказом Мінфіну від 27.06.2013р. №635 «Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства», яким визначено, що: «Кількісні критерії і якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності визначаються керівництвом підприємства, якщо такі критерії не встановлені положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативно-правовими актами, виходячи з потреб користувачів такої інформації» [1] та наведено відсоткове співвідношення до обраної бази (статей звітності).

Зазначення вказаних відсоткових співвідношень в наказі про облікову політику, на нашу думку, не є доцільним, так як наказ видається на майбутній фінансовий рік, а рівень суттєвості залежить від професійного судження бухгалтера і може бути визначений в кожному конкретному випадку тільки після закінчення звітного періоду при формуванні показників фінансової звітності, тобто якісна сторона суттєвості, реалізована шляхом професійного судження, повинна знайти своє відображення в пояснювальній записці до річного звіту. Визначити її наперед в наказі про облікову політику теоретично можливо і юридично правомірно, але навряд чи виправдано.

Література

1. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства обліку [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://dtkr.com.ua/show/2cid010244.html>.

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [Електронний документ]. – Режим доступу: apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf.